

КОНТРОЛЕН СПИСЪК

ЗА ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА РИСКА ОТ СЕКСУАЛНА ЗЛОУПОТРЕБА С ДЕЦА

Въведение

Насилието над деца е феномен, който съществува във всяка държава, общество, етническа или религиозна група, независимо от социалния статус на детето или семейството. Закрилата на детето срещу „всички форми на физическо или умствено насилие, посегателство или злоупотреба, липса на грижи или небрежно отношение, малтретиране или експлоатация, включително сексуални престъпления“ е основно право, гарантирано от Конвенцията на ООН за правата на детето (Член 19).

„Сексуална злоупотреба с деца е участието на дете в сексуални действия, които той или тя не разбира напълно и за които не е в състояние да даде информирано съгласие, или за които детето не е подготвено от гледна точка на развитието си и не може да даде съгласие, или които са в нарушение на законите или социалните табу на обществото. Сексуална злоупотреба с деца означава сексуална активност с участието на дете, предприета от възрастен човек, малолетен или от дете, когато извършителят има възрастово, физическо или интелектуално предимство над своята жертва.“ (определение на Световната здравна организация)

Важни моменти, които трябва да имате предвид, когато работите за идентифициране на риска от сексуална злоупотреба с дете:

- Сексуалната експлоатация на деца е форма на насилие. Тя включва принуждаване или манипулиране на децата за участие в сексуални действия. Понякога това може да изглежда доброволно и със съгласието на детето, но истината е, че подобни действия се основават на дисбаланс във властта, който силно ограничава възможностите на децата да вземат самостоятелни решения и да се противопоставят.
- Родителите/полагащите грижи могат да извършват сексуалната злоупотреба със своите деца. Противно на допусканията на повечето хора, най-често децата стават жертви на насилие в семейната им среда и в голяма степен извършителите на насилието са родителите или хора, близки до детето, които имат редовен и неограничен достъп до него. И момчетата, и момчетата могат да бъдат жертви на сексуална злоупотреба.
- Извършителят (ите) на сексуална злоупотреба обикновено са възрастни, но могат да бъдат също деца и младежи. Децата могат да станат жертва в училище, в приятелската си компания, в контактите си със свои връстници и по-големи деца. Възможно е детето да стане жертва на сексуална злоупотреба чрез интернет и социалните медии. Онлайн сексуално насилие на децата е международен проблем.
- Има определени групи деца, които са особено уязвими да станат жертва на сексуална злоупотреба. Това са децата с физически и/или интелектуални затруднения, както и тези,

отглеждани в системата за деца, лишени от родителска грижа или в институции за деца в конфликт със закона. Момчетата са по-уязвими да станат жертва на сексуално насилие от момчетата.

- Децата, жертва на сексуална злоупотреба, трудно говорят за преживяното. Възможно е дори да отричат. Затова е много важно да се обърне сериозно внимание на всеки разказ на дете, свързан с упражнено върху него насилие, без да се омаловажава и negliжира. Децата не носят отговорност за това, което им се е случило и не трябва да бъдат засрамвани и обвинявани.

РЪКОВОДСТВО ЗА ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИЯ СПИСЪК

Контролният списък съдържа три основни раздела.

I. Данни за детето

В тази част се попълва основната информация за детето и за домакинството, в които живее. В табличен вид следва да се отбележи пола и възрастта на детето, както и наличието на физически и/или интелектуални затруднения, които го поставят в по-голям риск от сексуална злоупотреба. Важно е също така да се събере максимално изчерпателна информация за обкръжаващата среда на детето, в това число за родителите му и хората, с които най-често е в контакт. За да се попълни тази част от контролния списък можете да разчитате на други организации и институции, които имат връзки с детето и семейството му, като например детска градина, училище, извънкласни форми и кръжоци, спортни клубове, социални служби, медицински практики, кметства, полиция, НПО и др. Важен ресурс при събирането на информация, особено в по-малките общности, са съседите, приятели, магазинери, неформални лидери и други лица, несвързани с институции.

II. Чек лист за определяне на нивото на риск

Чек листът е разделен на три таблици в различни цветове, съответстващи на степента на риск от сексуална експлоатация за детето:

Висок риск в червен цвят	
Среден риск в оранжев цвят	
Фактори на уязвимост в жълт цвят	

Всяка таблица съдържа твърдения, които определят в каква степен детето е засегнато или би могло да бъде засегнато от сексуална експлоатация. Тези твърдения касаят както отношенията му с неговите родители и хората, които полагат грижа за него, така и с обкръжението му от познати и непознати възрастни и деца. Във всяка от таблиците и възможно да бъдат отбелязани неограничен брой твърдения. С особено внимание трябва да подходите към таблицата за висок риск, защото наличието дори на едно вярно твърдение в нея е основание да сигнализирате службите за закрила и защита на детето. В категорията за среден риск и за уязвимост може и да не се налага намесата на социалните институции и на полицията, но при всички положения дори при наличието само на един фактор, трябва да се предприемат действия, защото ранната намеса подобрява шансовете детето да бъде защитено и да е в безопасност. Попълването на чек листа не трябва да се разглежда като еднократно действие, защото ситуацията са динамични и децата и младите хора могат да се придвижват много бързо между различните рискови категории.

III. Насоки за действие

Рамката включва три категории риск и е предназначена да даде подходящи отговори на различните ситуации, в които децата имат нужда от защита и закрила. Категорията на риск се отбелязва на база на попълнения по-горе Чек лист, като на първо място се поставя здравето, благосъстоянието и безопасността на детето. В този раздел има специална таблица за идентифициране на заинтересованите страни, които могат да бъдат привлечени за защита и подкрепа на детето. Тази стъпка ще помогне да направите ефективен план за действие, който обхваща всички аспекти на ситуацията около детето, както и ресурсите около него, които да бъдат използвани за подкрепата му.

I. Данни за детето

Име:		Пол:	
Възраст:		Увреждане	
Адрес:			
Номер за контакт:			
Родители/настойници:			
Важни хора от обкръжението:			

II. Чек лист за идентифициране на риска

Индикатори за висок риск <i>Наличието на един показател за висок риск изисква предприемането на незабавни действия, както е посочено по-долу</i>	Моля, отбележете
Наранявания и болка в интимната зона. Детето може да има видими белези, като например синини по бедрата и/или кръвене в областта на гениталиите, но също така може без видими белези да изпитва трудности при ходене и/или седене, както и да се оплаква от болезнено уриниране и/или изхождане.	
Скъсано или изцапано бельо.	
Полово предавани инфекции, бременност, аборт.	
Самонараняване, опити за самоубийство.	
Злоупотреба с алкохол, наркотици.	
Сексуално поведение, което не съответства на възрастта. Това включва	

познания за секса, които са извън подходящите за възрастта на детето; прекомерно фокусиране върху темата за секса в игрите с връстници, рисунки, игри с играчки и др.	
Сексуализирано поведение в контактите с възрастни и/или със свои връстници.	
Детето описва сексуални действия, в които е участвало.	
Родителят изглежда прекалено внимателен към детето по сексуален начин.	
Повтарящи се периоди на отсъствие от дома през деня и/или през нощта, при които местонахождението на детето е неизвестно за близките му.	
Притежание на скъпи вещи, дрехи и големи парични суми, които не съответстват на материалния статус на семейството.	

Индикатори за среден риск	Моля, отбележете
Домашно насилие в семейството.	
Физически наранявания, за които детето няма правдоподобно обяснение.	
Страх от докосване и нежелание на детето да остане насаме с възрастен.	
Страхна детето от медицински прегледи, бани, басейни и други ситуации, в които ще трябва да се съблече.	
Често присъствие на детето в рискови райони или на места, които са неподходящи за възрастта му – хотели, барове, казина, нощни заведения и др.	
Влизане/излизане от превозни средства, управлявани от непознати възрастни.	
Бягства и неоснователни отсъствия от училище, понижаване на успеха и неагажиране с учебния процес.	
Предишни разкази на сексуално/физическо насилие, които в последствие детето е отрекло.	
Агресивно поведение или прекомерна пасивност.	
Нестабилно поведение, враждебно отношение на детето към родители/настойници и други възрастни, които полагат грижи за него.	
Детето живее само или е поверено на грижите на свои възрастни роднини - баба и дядо, които трудно го контролират.	

Фактори за уязвимост	Моля, отбележете
В семейството има предишни случаи надомашнонасилие, злоупотреба с алкохол, наркотици, хазартна зависимост.	
Социалните служби/Отделите за закрила на детето са се намесвали в семейството във връзка с пренебрегване, физическо, сексуално или емоционално насилие над детето. Детето е било извеждано от семейството и в последствие реинтегрирано.	
Криминално минало на членове на семейството, особено ако има посегателства върху хора – нападение, побой, заплахи, преследване, убийство.	
Тежко материално положение на семейството, невъзможност да се осигури дори най-необходимото; натрупани заеми, в това число към лихвари и зложни къщи.	
Връзки на семейството с лица, които може да са замесени в трафик на хора, в това число хора от близкия кръг на роднини и приятели.	
Семейството живее в изолация и не допуска външни хора.	
Детето е с физически увреждания.	
Детето има специални образователни потребности и/или психически проблеми.	
Риск от принудителен брак.	
Семеен конфликт - раздяла, заболяване, смърт на значим човек в живота на детето.	

III.Насоки за действие

	Описание	Насоки за действие
☐	Няма/Нисък риск Дете, за което има риск да стане жертва на сексуална злоупотреба	(1) Свържете се със специализирана услуга за подкрепа на деца-жертви на насилие или в риск от насилие завсякаквисьвети/насоки. (2) Свържете се с координаторът на здравните медиатори във Вашия регион. Предоставете му попълнения контролен списък и всякаква допълнителна информация по случая. (3) Информирайте лицето в общинската администрация, което е отговорно за Вашата работа,за ситуацията. Предоставете му попълнения контролен списък и всякаква допълнителна информация по случая. (4)Работете с детето и семейство, задаразвиедетяхната информираностзарисковете, които могат да доведат до ситуация, при която детето да стане жертва на сексуална злоупотреба. (5) Предложете на семейството да използва някои от наличните услуги в общността за подкрепа. (6) Извършвайте текущо наблюдение на детето и семейството за

		<p>проследяване на риска, особено ако има някакви промени в обстоятелствата. Мобилизирайте близкото обкръжение да оказва подкрепа на детето.</p>
	<p>Среден риск</p> <p>☐ Дете, към което са насочени действия за въвличане в сексуална злоупотреба.</p> <p>Отчитайте, че става въпрос за принуда, контрол и власт.</p>	<p>(1) Ще е необходим междуинституционален подход за гарантиране на безопасността и благосъстоянието на детето. Трябва да бъдат ангажирани и други институции и организации, за да се изготви план за защита и подкрепа на детето.</p> <p>(2) Следвайте наличните процедури, приети от Вашия работодател за подаване на сигнал при наличие на риск за дете. Информирайте лицето в общинската администрация, което е отговорно за Вашата работа за идентифицирания риск, както и координаторът на здравните медиатори във Вашия регион. Предоставете им попълнения контролен списък и всякаква допълнителна информация по случая.</p> <p>(3) Ако притесненията са обосновани и съществува риск за детето, трябва да се проведе среща на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и да се планират действия за защита на детето. Рисковите фактори трябва да бъдат внимателно наблюдавани и редовно оценявани като част от процеса на управление на риска.</p>
	<p>Висок риск</p> <p>☐ Дете, което е жертва на сексуална злоупотреба.</p> <p>Отчитайте, че е възможно детето да не разпознава себе си като жертва и дори да отрича.</p>	<p>(1) Следвайте разпоредбите на Закона за закрила на детето. В чл. 7, ал.1 е посочено „ Лице, на което е станало известно, че дете е селенуждаемо от закрила, е длъжно незабавно да уведоми дирекция „Социално подпомагане“, Държавната агенция за закрила на детето или Министерството на вътрешните работи.“ Подайте сигнал.</p> <p>(2) Следвайте наличните процедури, приети от Вашия работодател за подаване на сигнал при наличие на риск за дете. Информирайте лицето в общинската администрация, което е отговорно за Вашата работа, както и координаторът във Вашия регион, за идентифицирания риск. Предоставете им попълнения контролен списък и всякаква допълнителна информация по случая.</p>

ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

	Моля, отбележете
Дирекция „Социална подпомагане“/Отдел „Закрила на детето“	
Полиция	
Общинска администрация/кмет/кметски наместник	
Детска градина/училище	
Медицинска служба/болнично заведение	
Услуга/програма за подкрепа в общността	
Извънкласна форма, кръжок, клуб	
Родители, в случаите когато не упражняват насилие	
Роднини	
Приятели	
Съученици	
Съседи	
Учители/треньори/ментори	
Други.....(моля, посочете)	

<p>Допълнителна информация</p> <p>Аргументирайте оценката на риска от сексуално насилие над детето. Мотивирайте избора си на последващи действия.</p> <p><i>Важно: Ако професионалната Ви преценка показва различно ниво на риск от Чек листа, обяснете тук своите аргументи.</i></p>	
--	--

Дата на попълване:	
Име и фамилия на здравния медиатор:	
Телефон:	
Email:	